

POLICJA PODKARPACKA

<http://podkarpacka.policja.gov.pl/rze/aktualnosci/90804,Wiktor-Zygmunt-Sas-Hoszowski-patronem-podkarpackiej-Policji.html>
2019-10-16, 22:35

WIKTOR ZYGMUNT SAS HOSZOWSKI PATRONEM PODKARPACKIEJ POLICJI

Od dziś podkarpacka Policja ma swojego Patrona. Został nim Wiktor Zygmunt Sas Hoszowski - twórca struktur Policji Państwowej na Podkarpaciu, późniejszy komendant główny. Dzisiejsze uroczystości, podczas których odsłonięto tablicę upamiętniającą Patrona i po raz pierwszy wykonano policyjny hymn, zainauguowały obchody setnej rocznicy powstania Policji Państwowej na Podkarpaciu.

Dzisiejsza uroczystość odbyła się przed budynkiem Komendy Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie, gdzie na frontonie budynku wyeksponowano tablicę odlaną z brązu, którą zdobi popiersie Patrona oraz inskrypcja.

Wiktor Zygmunt Sas Hoszowski, to wyjątkowa postać. Twórca Policji Państwowej na obszarze byłej Galicji, w tym komend na terenie obecnego Podkarpacia. Osiągnął najwyższe policyjne stanowiska, zastępcy, potem komendanta głównego Policji Państwowej.

Hoszowski pochodził z rodziny kresowej. Urodził się 20 kwietnia 1873 r. w Łysej Górze, w Galicji Wschodniej. Jego dziadek walczył w powstaniu listopadowym, natomiast ojciec był uczestnikiem powstania styczniowego. Przyszły komendant główny będąc uczniem gimnazjum w Tarnopolu, a następnie studentem na Wydziale Prawa Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie był jednym z organizatorów i czynnych członków tajnych niepodległościowych organizacji. Podczas I wojny światowej walczył w armii austro-węgierskiej realizując początkowo zadania wywiadowcze w rejonie Karpat i byłej Kongresówki. Ostatecznie w 1915 r. został przydzielony do Naczelnego Dowództwa Miasta Lwowa. Tu podczas służby w wielu przypadkach ratował od więzienia i kary śmierci zaangażowanych w walkę niepodległościową Polaków. Dlatego został odsunięty z prac sztabu i przydzielony do austriackiej żandarmerii. We Lwowie zastał go upadek monarchii habsburskiej.

1 listopada 1918 r. gdy Lwów opanowały oddziały ukraińskie, Hoszowski został internowany w koszarach żandarmerii austriackiej. Po uwolnieniu wstąpił do Żandarmerii Obrony Lwowa tworząc na tyłach walczących oddziałów zręby służby bezpieczeństwa przeznaczonej w głównej mierze do ochrony ludności i jej mienia przed grabieżą. Po opanowaniu miasta przez Polaków, wraz z przesuwającym się frontem, już jako komendant Żandarmerii Krajowej z podległymi mu oddziałami zapewniał bezpieczeństwo i porządek na obszarach odebranych Ukraińcom. W Wojsku Polskim dosłużył się stopnia podpułkownika.

W Niepodległej pełnił wiele ważnych funkcji. Po uchwaleniu 24 lipca 1919 r. ustawy o Policji Państwowej został komendantem małopolskiego korpusu policyjnego. W listopadzie 1921 r. został powołany na stanowisko zastępcy komendanta głównego, a 18 kwietnia 1921 r. objął stanowisko komendanta głównego Policji Państwowej. Za swą działalność wojskową i policyjną w odrodzonym państwie polskim był wielokrotnie nagradzany m.in. Krzyżem Walecznych, Złotym Krzyżem Zasługi i Medalem Niepodległości.

W marcu 1923 r. został odwołany z zajmowanego stanowiska komendanta głównego Policji Państwowej, a w lutym 1924 r. przeszedł na emeryturę. Powodem jego odwołania i odejścia ze służby była sprawa zabójstwa pierwszego prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Gabriela Narutowicza. Powrócił wówczas do rodzinnej Małopolski Wschodniej, gdzie pracował w lwowskim sądzie i realizował się społecznie m.in. w Związku Obrońców Lwowa, Związku Oficerów Rezerwy, Małopolskiej Straży Obywatelskiej czy Głównym Zarządzie Ochotniczej Straży Pożarnej.

Losy Wiktora Hoszowskiego po wybuchu II wojny światowej podobne są do tysięcy przedwojennych policjantów, którzy wpadli w ręce sowieckie. Został najprawdopodobniej zamordowany wiosną 1940 r., w jednym z sowieckich więzień. Jednak

dokładnego miejsca śmierci i jej daty nie znamy.

Odsłonięcie tablicy na frontonie budynku

Gospodarzem uroczystości był Komendant Wojewódzki Policji w Rzeszowie insp. **Henryk Moskwa**, który wystąpił po raz pierwszy w umundurowaniu nowego wzoru. Witając gości powiedział: *"To uroczystość, która dla naszego środowiska policyjnego - nie waham się użyć tego określenia - ma wymiar historyczny. Od dziś patronem Policji województwa podkarpackiego zostanie Wiktor Zygmunt Sas Hoszowski. To ważna postać w dziejach polskiej Policji"*. Aby przybliżyć osobę Patrona, laudację na Jego cześć wygłosił **Adam Matuszek** - prezes rzeszowskiego oddziału Stowarzyszenia "Rodzina Policyjna 1939 r.". Wśród zaproszonych gości byli m.in. **Piotr Pilch** Wicemarszałek Województwa Podkarpackiego, **Jerzy Cypriś** Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Podkarpackiego, reprezentujący Wojewodę Podkarpackiego **Marcin Zaborniak** - Dyrektor Generalny Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego, Dyrektor Biura Historii i Tradycji Policji KGP nadkom. **Krzysztof Musielak**, kadra kierownicza podkarpackiej Policji, przedstawiciele policyjnych związków zawodowych i stowarzyszeń oraz przedstawiciele władz samorządowych oraz służb i instytucji współdziałających na rzecz bezpieczeństwa.

Po uroczystym odsłonięciu tablicy, została ona poświęcona przez Biskupa Rzeszowskiego **Jana Wątrobę**.

Autorem pamiątkowej tablicy jest artysta rzeźbiarz - dr hab. **Józef Jerzy Kierski**, który na podstawie archiwalnych fotografii odtworzył wizerunek Komendanta Hoszowskiego. Tablica została odlana w brązie.

W hołdzie policjantom z terenu obecnego Podkarpacia, poległym w służbie w latach 1919-2019 mł. insp. **Mariusz Skiba** odczytał Apel Pamięci. Kompania honorowa Komendy Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie oddała salwę honorową.

Wręczono wyróżnienia

Uroczystość stała się okazją do wręczenia wyróżnień. Po raz pierwszy wręczono pamiątkowe statuetki *"Sierżanta Michała"* przyznawane za szczególne zasługi dla środowiska policyjnego województwa podkarpackiego. Otrzymały je panie: **Marta Gutowska** ze Stowarzyszenia Cywilnych Zespołów Ratowniczych z Psami STORAT, **Małgorzata Sochacka** jest nauczyciel w Zespole Szkół w Tyczynie oraz **Monika Brewczak** autorka. *„Hymnu Policji. Bo taki nasz rozkaz"*.

Okolicznościowe odznaczenia wręczył też przewodniczący Zarządu Wojewódzkiego NSZZ Policjantów w Rzeszowie asp.sztab. **Józef Bąk**.

Premierowe wykonanie Hymnu Policji "Bo taki nasz rozkaz"

Dzisiejsze uroczystości uświetniło premierowe wykonanie "Hymnu Policji. *Bo taki nasz rozkaz"*, który powstał z okazji Jubileuszu. Autorką utworu jest dr **Monika Brewczak** - wykładowca Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Sanoku i nauczyciel Szkoły Muzycznej w Sanoku. Hymn odśpiewali dwaj policjanci: asp. szt. **Krzysztof Kaliński** z KPP w Mielcu oraz st.asp. **Krzysztof Andryś** z KPP w Kolbuszowej, przy akompaniamencie orkiestry policyjnej z Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach.

Inauguracji obchodów setnej rocznicy powstania Policji Państwowej towarzyszyło wydanie Biuletynu Jubileuszowego Komendy Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie, który przybliży postać Patrona, odsłania karty historii Policji w pierwszych latach jej istnienia. Ukazuje też proces powstawania upamiętnienia - tablicy poświęconej W. Hoszowskiemu, który zintegrował policyjne środowisko.

Spektakl "Służba" na teatralnej scenie

Uroczystości uświetnił spektakl *"Służba"* wystawiony na scenie rzeszowskiego Teatru Maska przez aktorów Amatorskiej Sceny Policyjnej „Na Posterunku”. To opowieść snuta przez dziadka, który wspomina wydarzenia sprzed lat i opowiada swojej wnuczce oraz jej przyjaciółom historię tej formacji na przestrzeni wieku. To nie tylko opowieść o dziejach rodziny, w której mężczyźni nosili mundur, ale również historia o trudnych wyborach, służbie i odpowiedzialności za kraj. To swoista podróż przez stuletnie dzieje Polskiej Policji, od odzyskania niepodległości, poprzez drugą wojnę światową, aż po czasy współczesne.

Osoby, które zaangażowały się w realizację projektu zostały uhonorowane pamiątkowymi odznakami Przyjaciół Teatru.

MTR

